

cerkev 4. januarja 1945 skoraj v celoti porušena zaradi letalskega bombardiranja.

Iz dokumentacije, ki mi jo je posredovala dr. Irena Mavrič-Žižek, izhaja, navajam: »Minoritska cerkev sv. Petra na Ptuju je bila bombardirana 4. januarja 1945. Iz zaključnega poročila o škodi (Luftschutz-Schadensmeldung Sclusmeldung), ki ga je pripravil deželni svetnik ptujskega okrožja Fritz Bauer 5. januarja 1945 je razvidno, da je 8 lovskih bombnikov (tip Mustang) 4. januarja 1945 v času med 10.30 in 12. uro odvrгло na mesto Ptuj 32 srednjih in 5 lahkih rušilnih bomb. Odvržene bombe so ubile 3 osebe, 30 oseb je bilo ranjenih, popolnoma so porušile dve hiši, osem hiš je bilo težko, 5 hiš srednje, 24 hiš pa lažje poškodovanih. Zadet je bil železniški most,

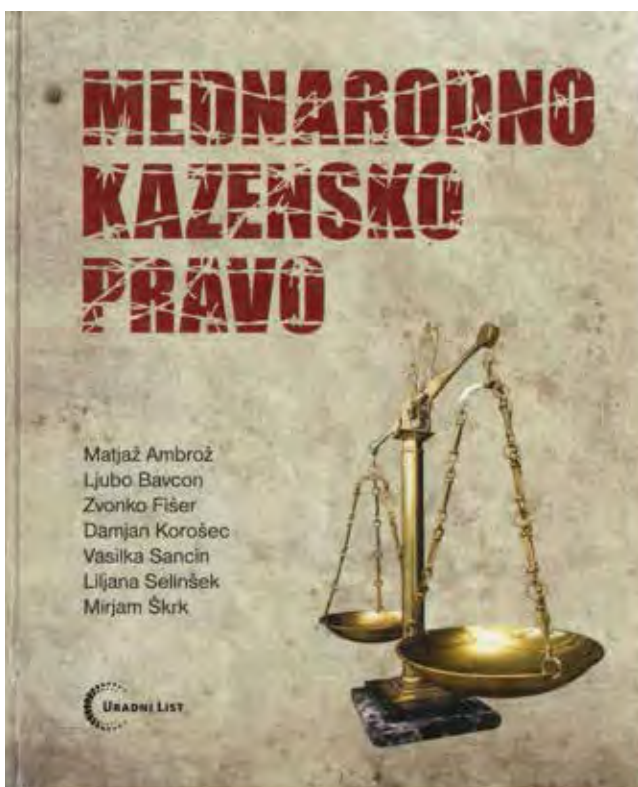
uničen telefonski vod v dolžini 500 metrov, razbitih pa je bilo tudi 5 avtomobilov. Med stavbami je bil srednje (mitelschwer beschädigt) poškodovan Minoritski samostan, kjer je bil sedež ptujskega okrožja, popolnoma uničena (total zerstört) pa je bila minoritska cerkev.«<sup>3</sup>

Tako! Moja radovednost je potešena. O tem sem obvestil tudi pristojne v Minoritskem samostanu s predlogom, da popravijo prospekt o samostanu in cerkvi.

Besede včasih zabolijo bolj kot orožje. Zato naj, če jih že uporabljamo, govore resnico in ne puščajo dvomov. In za konec: jugoslovansko vojno letalstvo v času NOB ni razpolagalo z letali tipa Mustang.<sup>4</sup>

## MEDNARODNO KAZENSKO PRAVO

**Mednarodno kazensko pravo** dr. Matjaža Ambroža in sodelavcev<sup>1</sup> je zajetno (528 strani s pripombami) in sistematično delo o pravni disciplini, ki se je razvila v zadnjih dveh desetletjih (prof. dr. Danilo Türk v spremni besedi). Ker se ukvarja tudi z varnostjo civilnega letalstva, mu bomo posvetili našo pozornost.



Pet poglavij tega obsežnega prikaza mednarodnega kazenskega prava sistematično obdeluje vse institute tega prava. V posebnem delu avtorja dr. Ljubo Bavcon in dr. Damjan Korošec opredelita terorizem, v tem okviru pa tudi varnost civilnega letalstva.

Terorizem je oblika kriminalitete (angleško terrorism, francosko terrorisme, nemško der Terrorismus), ki ga sodobno mednarodno pravo pravzaprav še ne definira enotno. Gre za zelo različne pojavne oblike, države pa na ta dejanja različno gledajo. Izraz sam prihaja iz francoske revolucije, pomeni pa, da oblastni režim izvaja nasilje in tako zastrašuje prebivalstvo, s čimer želi zavarovati dosežke (francoske) revolucije. L. Pettiford in D. Harding v delu Terorizem – nova svetovna vojna<sup>2</sup> omenjata Combsa, ki zelo slikovito pravi, »da je terorizem sinteza vojne in gledališča oziroma dramatizacija najbolj preganjanih zvrsti nasilja (tistih, ki se izvajajo nad nedolžnimi žrtvami), ki se uprizarja pred občinstvom z namenom, da se slednjega iz političnih razlogov ustrahuje.«<sup>3</sup> To ustvarjanje strahu v določenem segmentu družbe (motiv storilca terorističnega dejanja naj bi bil v etični, rasni, verski, jezikovni in podobnih podlagah, ne gre pozabiti na elemente strasti, drugačnosti storilca in

1 Prof. dr. Matjaž Ambrož, prof. dr. Ljubo Bavcon, prof. dr. Zvonko Fišer, prof. dr. Damjan Korošec, doc. dr. Vasilka Sancin, doc. dr. Liljana Selinšek, prof. dr. Mirjam Škrk so avtorji zanimivega dela Mednarodno kazensko pravo, ki je izšlo pri Uradnem listu Slovenije, Ljubljana 2012. V posebnem poglavju Terorizem avtorja dr. Ljubo Bavcon in dr. Damjan Korošec obravnavata tudi varnost civilnega letalstva. Temu bomo posvetili našo pozornost.

2 Mladinska knjiga 2005 (za izdajo v slovenščini), str. 18.

3 Mladinska knjiga, ibid., op. cit., str. 18.

4 M. Ambrož et al.: podrobno na strani 265 in naprej.

njegovih osebnih interesov, publicitete, radikalnosti, fanatičnosti in storilčeve odločenosti žrtvovati celo svoje življenje) je našlo šibko točko v mednarodnem civilnem letalstvu, kjer je prav varnost odločilen dejavnik pri opravljanju komercialne dejavnosti te veje mednarodnega transporta. Civilno letalstvo je nedvomno zaradi svoje tehnološke in siceršnje ranljivosti zelo »primerno« za teroristično dejavnost.

V 12. in 13. stoletju so fanatični islamski odpadniki ustanovili prve oborožene teroristične skupine pod imenom asasini.<sup>4</sup> Dvajseto stoletje je prineslo številne teroristične organizacije, terorizem v civilnem letalstvu pa se je razvil iz ugrabitve letal, predvsem iz političnih razlogov (ugrabitelji so po 2. svetovni vojni bežali iz vzhodne Evrope na zahod), sledilo je ugrabljanje civilnih letal – zračno piratstvo, kulminacijo pa je doživel z napadom 11. septembra 2001 na newyorška dvojčka.

Sodoben boj zoper mednarodni terorizem na področju mednarodnega civilnega letalstva se začne s Čikaško konvencijo (ustanovna listina Mednarodne organizacije civilnega letalstva, 1944) ter prizadevanji Organizacije združenih narodov. Sistem OZN vsebuje kar 150 instrumentov in dokumentov, ki se ukvarjajo z bojem proti terorizmu. V tem kontekstu

ne omenjamo posebej konvencij, ki jih je sprejela ICAO, pri čemer je ugotovila, da bi bil boj zoper ta pojav še učinkovitejši, če bi vse države sveta dosledno implementirale svoje mednarodne obveznosti.

Knjiga Mednarodno kazensko pravo je poučna ne samo za pravnike, ampak tudi za letalsko okolje. Stvari postavlja na svoje mesto sistematično, razumljivo in dobro berljivo. Na vsak način bi jo priporočili v branje tudi vsem, ki se aktivno ukvarjajo z letalstvom.

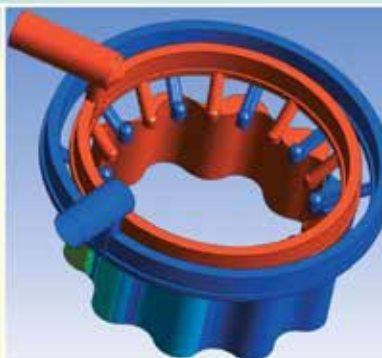
Knjiga je izšla leta 2012. Avtorji žal niso upoštevali nekaterih strokovnih del, ki so nastala pred izidom knjige in bi še bolj približali pojave ogrožanja mednarodnega civilnega letalstva vsem, ki se s tem ukvarjajo. Omenimo naj samo knjigo Terorizem, ki je v prevodu izšla leta 2005 pri Mladinski knjigi, in delo avtorja tega prispevka Mednarodno letalsko pravo (Ur. l. RS, 2009). Izpuščeno pa je omenjanje Protokola o spremembi Konvencije o mednarodnem civilnem letalstvu z uvedbo 3. bis člena, ki zapoveduje državam pogodbenicam ICAO, da se morajo vzdržati uporabe orožja proti civilnim zrakoplovom med letom. Kljub temu pa knjiga ponuja veliko snovi za razmišljanje in zavedanje tega, kar se dogaja okoli nas in nad nami.

# LABORATORIJ ZA FLUIDNO TEHNIKO

*Smo laboratorij z dolgoletno tradicijo na področju pogonsko-krmilne hidravlike. Ukvarjamo se z oljno in tudi ekološko prijazno vodno PK hidravliko, pri tem pa uporabljamo sofisticirano in sodobno merilno in programsko opremo. To se odraža v večjem številu uspešno zaključenih projektov in sodelovanju z uspešnimi slovenskimi podjetji.*

**Obrnite se na nas, če potrebujete:**

- razvoj in optimiranje hidravličnih sestavin in naprav
- izdelavo hidravličnih naprav
- izboljšave in popravilo hidravličnih naprav in strojev
- izdelavo sodobnega krmilja za hidravlične stroje
- izobraževanje na področju hidravlike
- ekološke hidravlične naprave za pitno vodo
- izdelavo ali izris hidravličnih shem
- itd.



Univerza v Ljubljani  
Fakulteta za strojništvo  
Aškerčeva 6  
1000 Ljubljana  
T: 01/4771115, 01/4771411  
E: lft@fs.uni-lj.si  
<http://lab.fs.uni-lj.si/lft/>

